



**RONALD H. WAINSCOTT, «Misteris d'Eleusis: *Desig sota els oms*», a *Staging O'Neill. The experimental Years, 1920-1934, 1988*. (Traducció: TNC)**

Muntada amb un modest pressupost de només sis mil dòlars —la meitat del que costava una producció no musical a l'època— *Desig sota els oms* va gaudir d'una exitosa estrena al *downtown* abans de traslladar-se el 12 de gener de 1925 a l'Earl Carroll Theatre de l'*uptown*, on va ser víctima d'una ingènua publicitat comercial i d'un vergonyós atac oficial que acusà la producció d'indecència pública. Després d'haver estat titllada com una exhibició de maldat barata, «vàcua baixesa», una obra en la qual «l'infanticidi, la lletjor, el pecat i l'abominable llibertat d'expressió estan francament il·lustrades», l'obra va ser atacada per l'advocat del districte, l'Associació d'Actors a favor de les Obres Netes, i la Societat per a la Supressió del Vici, però un jurat ciutadà va absoldre la producció per unanimitat.

En tot cas, *Desig sota els oms* era un repte important per a

Jones<sup>1</sup>, amb el que va presentar algunes de les seves troballes creatives i recreatives més notables. Amb aquesta producció, Jones va fer la seva primera contribució perdurable simultània a la direcció i el disseny. [...] Era incansable en els seus esforços d'explorar les possibilitats de l'escenari i de la literatura dramàtica que li havien assignat. *Hem d'experimentar sense fi*, escrivia Jones, *fins que la nostra feina sigui tan perfecta com sigui possible, fins que estiguem, per dir-ho així, alliberats d'ella*. Jones, *el més pràctic de tots els somniadors*, estava ansiós per assumir la multitud de responsabilitats artístiques i de direcció que li pertocaven pel seu rol dual, i volia també *adoptar qualsevol moda o convenció* al servei del text de l'obra, que admirava moltíssim. Com sempre va buscar elevar la presentació, especialment visual, per capturar l'estat d'ànim a través del seu ús de l'espai i fixar l'obra en un nivell que transcendís el realisme, fet a mida per l'esdeveniment teatral.

---

<sup>1</sup> Robert Edmond Jones (1887-1954), va ser un escenògraf, dissenyador de llums i de vestuari estatunidenc. Un dels primers membres dels Provincetown Players, va estudiar a Berlín amb Max Reinhardt, i va ser un dels introductors als EUA d'algunes de les tendències avantguardistes que triomfaven a Europa. També va desenvolupar una considerable obra teòrica entre la que cal destacar *The Dramatic Imagination* (1941).

La preparació prèvia de Jones per a *Desig sota els oms* era especialment extensa. Habitualment preparava les produccions deliberant amb tot l'equip, i iniciava el període d'assajos amb nombroses imatges escèniques al cap. No obstant això, Jones es va basar en gran mesura en les seves pròpies reaccions emocionals, en la seva resposta intuïtiva i sovint romàntica a l'obra, en els actors, i en el període d'assaig. [...]

Com un experiment per a O'Neill i Jones, *Desig sota els oms* combinava imatges poètiques amb realisme auster, escenificació innovadora amb tècniques familiars, i assumptes sensibles amb tragèdia clàssica tradicional. Realment els personatges semblaven autèntiques criatures dibuixades, el dialecte rústic de les quals creava una sonoritat localitzada i plana que emfatitzava la naturalesa terrestre dels personatges. No obstant això, les seves incessants passions i desitjos literalment per a la terra i la carn, concedeixen a la història i al llenguatge una qualitat gairebé mística. *Aquest tipus d'escriptura*, observa Young, *utilitza casos i detalls realistes per a finalitats que al final són poètiques*. La simplicitat del discurs i l'ambient de Nova Anglaterra proporciona un contrast mordent amb l'estat

d'ànim ornamental de somieig en què es desenvolupa gran part de l'acció.

Ritualitat i activitat estilitzada eren també aspectes significants del l'obra i de la producció. Això es pot veure de manera molt notable en l'ús que O'Neill fa del cor a la Part III. [...]

A pesar dels evidents encerts amb aquesta producció, O'Neill quedà insatisfet amb el resultat —tot i que va admetre a contracor que *està bé, com funcionen les coses*. La seva desil·lusió potser va ser encara més ofensiva a causa dels problemes de censura i de la publicitat comercial que van acompanyar l'espectacle a Broadway, com amb tot el que Jones no va saber fer amb la seva obra de teatre. No obstant això, la producció es convertí en un del èxits teatrals més significants de la dècada dels anys 20 a causa del seu disseny, posada en escena, i tractament modern de la tragèdia.

Sobre *Desig sota els oms*, el *Morning Telegraph*, mostrant la típica hipèrbole, proclamà que *el Greenwich Village es troba ara mateix completament sota el domini dramàtic d'Eugene O'Neill*. Malgrat aquestes paraules, Jones i



O'Neill havien aconseguit explorar amb èxit un món fosc i terrenal replet de records i frustracions personals per als dos. Les dues properes obres d'O'Neill també serien dirigides per Jones, i aquestes obres serien vols de fantasia amb el quals [...] creien que s'embarcaven en el teatre del futur. Tot i que Jones va contribuir-hi amb els seus bells dissenys i escenificació, el continuat viatge artístic de Jones i O'Neill després de *Desig sota els oms* s'assemblava més al vol d'Ícar.